

Zpráva z akce „Možnosti spolupráce v oblasti zemědělské produktivity v Chorvatsku“ 9. - 14. 6. 2019

10. 6. 2019

Po příjezdu a ubytování nás přivítali zástupci LAG Laura www.lag-laura.hr, kteří představili svou činnost v dotčeném regionu a jednotlivé účastníky LAG. V současné době jsou otevřené první výzvy v LEADER a realizují se první projekty z tohoto opatření. Důvodem dlouhých, téměř 10ti letých příprav LEADER, byly problémy s nastavením podmínek na národní úrovni. Krátce se představili i zástupci českých MAS a informovali o fungování LEADER v PRV 2014-2020.

V odpoledních hodinách se konal workshop přítomných zástupců MAS a LAG, diskuze nad možnostmi spolupráce, zájmové okruhy spolupráce, jednotná shrnující prezentace českých MAS. Současně byla přestavena webová stránka, která vznikla v návaznosti na exkurzi, na projekty a možnosti spolupráce: www.cz-hr-lags.eu.

11. 6. 2019

Ráno jsme se přesunuli pěšky do nedalekého sídla Zemědělského družstva LIST a Sdružení Orkula, kteří jsou členy LAG Laura. Byla nám představena produkce družstva a činnost sdružení Orkula, které se stará zejména o propagaci, regionální značení a marketing.

Po obědě jsme autobusem dojeli do Družstva Maslina i vino, Polača; www.masvin-polaca.hr, kde nás přivítal Mr. Sc. Radoslav Bobanović. Subjekt je členem LAG Laura, bylo založeno v roce 2006 a hospodaří na 60 ha ekoprodukce. Zástupce družstva představil projekt „MASVIN“ formou prezentace a krátkým filmem. Dozvěděli jsme se o historii a vývoji družstva, které začínalo hospodařit na území bývalého bitevního pole. Začátky nebyly jednoduché, příprava půdy pro hospodaření a vyřizování všech potřebných povolení k zahájení podnikání byly zdlouhavé a ne vždy jednoduché. Cílem družstva je rozvíjet venkov v oblasti Ravni Kotar a vyrábět špičkové produkty prostřednictvím pěstování oliv (extra panenských olivových olejů a dalších výrobků), vinařství (prvotřídní vína) a fíků. Fíky družstvo pěstuje v omezené míře, jelikož jde o velmi náročnou práci, která vyžaduje každodenní sběr fíků. Výnos z jejich pěstování je však relativně velký. Se svými výrobky družstvo získalo celou řadu ocenění. V sídle družstva je obchod; hlavní dodavatelsko-odběratelské vztahy mají s místními firmami či restauracemi.

Po cestě zpět do hotelu prezentoval zástupce LAG Laura některé další připravované záměry, zrealizované projekty (např. bussiness inkubátor, sklad lodí, zábavní park aj.). Protože příjem žádostí o dotaci v LEADER byl spuštěn až v minulém roce, připravovaly se projekty pro financování z jiných zdrojů (např. ERASMUS) nebo LAG poskytovaly konzultace žadatelům o dotace apod.

V souvislosti se vznikajícím bussiness inkubátorem se plánuje, že zde bude i nové sídlo LAG; současně tam budou pořízeny přístroje na výrobu např. marmelád, džemů, ajvaru a drobní farmáři budou mít možnost zpracovat si zde svou úrodu. V plánu je pro tyto výrobky získat lokální (regionální) značku a zřídit malý obchod s regionálními potravinami přímo v Biogradu. V současné době LAG hledá pro tento záměr partnery a v souvislosti s tím zástupci LAG a českých MAS diskutovali o možné spolupráci.

12. 6. 2019

Třetí den jsme spolu se zástupci LAG Lika navštívili obecní úřad Duga Resa www.dugaresa.hr, kde byl při krátkém úvodním slovu starosty Duga Resa představen region, jeho zajímavosti, aktivity aj. V úvodu byl puštěn také krátký film o regionu. Starosta také uvedl několik projektů realizovaných prostřednictvím PRV, např: jeden z posledních realizovaných projektů byl z PRV 2014-2020, kdy využili dotaci na rekonstrukci infrastruktury v rámci opatření 7.2 Investic do rozvoje, zvyšování či rozšiřování všech typů malých infrastruktur, včetně investic do obnovitelných zdrojů a úspor energie.

Zástupce LAG Vallis Colapis www.leader.vallis-colapis.hr prezentoval historii, činnost a projekty LAG. Co se projektů týče, hodně využívají v rámci ESF programu Erasmus + na projekty směřující na zaměstnávání žen a mladých lidí ve venkovských oblastech a na rozvoj dobrovolnictví. V rámci Interregu spolupracují s MAS na Slovensku a s LAG v Itálii. LAG Vallis Colapis nyní hledá partnery pro spolupráci v oblasti sociálního podnikání.

První výzvy v PRV 2014-2020 směřovaly na podporu rozvoje malých zemědělských podniků (v souladu s podopatřením 6.3.1 v rámci PRV) a na začátku roku 2019 vyhlásili druhou výzvu směřující na zvýšení přidané hodnoty zemědělských produktů (podopatření 4.2.1 PRV). Další zaměření výzev bude směřováno především na mladé lidi, nezemědělské činnosti, investice do dřevařských činností a na navázání spolupráce mezi výrobcí a distributory (KDR).

LAG LIKA představila své aktivity, projekty a strategii CLLD www.lag-lika.hr. LAG LIKA je jedna z novějších MAS, která byla založena v roce 2013. Působí v oblastech měst Gospić a Senj a má celkem 60 členů. Vzhledem ke specifickým podmínkám jejího území zahájila LAG LIKA velký pětiletý projekt integrálního ekonomického rozvoje s názvem INTEGRA LIKA 2020. Tento je rozdělen do pěti oblastí:

zemědělství, tvorba identity, turistika, soběstačná udržitelnost a ekologie. Obsahuje komplexní integrální opatření ke zvýšení hospodářské aktivity, revitalizaci zemědělské a živočišné výroby a zpracování s využitím domácích i zahraničních, finančních a materiálových zdrojů. Zvláštní význam projektu je partnerství s 24 klíčovými zúčastněnými stranami při rozvoji dotčené oblasti. Více lze dočíst zde www.integralika2020.com.

Krátké vystoupení měl také zástupce LAG Frankopan Vladimir Kubelka, který představil území LAG, realizované projekty a oblasti zájmu o spolupráci. V rámci Interregu mají partnerství se Slovinskem. Na podzim plánují velkou konferenci, kam jsme byli také pozváni. Realizují hodně projektů v oblasti evropské dobrovolné služby, training courses a hledají i dlouhodobé partnery pro tyto typy projektů zaměřených hlavně na mladé lidi. <https://www.lag-frankopan.hr>.

Dále následovala prezentace českých MAS, krátké představení, oblasti zájmu spolupráce a představení vzniklých webových stránek. Diskuze, komunikace ve skupinkách dle oblastí zájmu, výměna kontaktů.

V podvečerních hodinách jsme se přesunuli do místního sociálního podniku Aurora Colapis, včetně výjezdu lodí po řece. Jedná se o rekonstrukci lodě z 18. století, která dříve plula přes řeku a dopravovala převážně obilí. Tento způsob přepravy je představován jako příklad osvědčených postupů sociálního podnikání v Chorvatsku. Podnik Aurora colapis byla založena sdružením www.zuk.hr Společnost na podporu kultury života Zvono uz kupu - sdružením mladých a dalších občanů Karlovijského Pokuplje www.zuk.hr a navazuje na projekt DeFin Interreg www.interreg-central.eu. DeFin Interreg (Fond pro regionální rozvoj, Interreg Central Europe) má za cíl rozvíjet sociální podnikavost ve venkovských oblastech evropských zemí. Účelem projektu je prezentovat a prosazovat model sociálního podnikání ve venkovských oblastech s cílem zlepšit hospodářskou situaci a zavádět sociální inovace. Projektové konsorcium zahrnuje osm projektových partnerů z Chorvatska, Německa, Maďarska a Itálie. Projekt usiluje o usnadnění spolupráce mezi regionálními a místními aktéry sociálního podnikání ve venkovských oblastech. Týká se venkovských regionů Duga Resa (HR), Saalekreis (DE), Hajdu Bihar (HU) a Piemont (IT), které budou spolupracovat na rozvoji systému financování institucí veřejné podpory pro sociální podnikání a dále rozvoji nástrojů finanční podpory pro současné i budoucí sociální podnikatele. V chorvatském kontextu bude rozvoj systému podpory sociálního podnikání rozvíjen tandemem partnerů města Duga Resa a Brodoto d.o.o. ze Záhřebu, kteří předložili úvodní analýzu sociálního podnikání v Chorvatsku a plán práce na projektu. Během projektu budou partneři vyvíjet nástroje na podporu sociálního podnikání ve venkovských oblastech a testovat je v rámci pilotních projektů zahrnujících místní sociální podnikatele. Zajišťuje také realizaci seminářů pro místní správu a samosprávu a finanční instituce s cílem seznámit je s nabytých postřehy. Jednotlivé akční plány budou navrženy a provedeny ve čtyřech partnerských regionech, aby byla zajištěna udržitelnost a viditelnost výsledků projektu.

Zde se účastníci zdrželi do 18:30 hod.; poté následoval přejezd do nedaleké farmy Marinkovich. www.opg-marinkovic.hr.

Další zastávkou zahraniční exkurze byla farma Marinkovich www.opg-marinkovic.hr, kde nás přivítal její majitel. Jde o rodinnou farmu, která má zemědělství jako svůj životní styl a vedle rostlinné a živočišné výroby se věnují také dalším aktivitám, např. školám v přírodě, provozují také agroturistiku nebo pořádají oslavy narozenin na farmě. Farmu koupili od starého sedláka a postupně jí budovali. Stejně jako u nás je na vesnicích málo mladých lidí a vesnice tímto do určité míry vymírají; do budoucna by se více chtěli věnovat diverzifikaci zemědělství v návaznosti na agroturistiku.

13. 6. 2019

Po příjezdu do Zagrebu probíhal v místnosti Evropské komise další program. Omluven z vystoupení byl Vladimír Bílek – poslanec za českou a slovenskou národnostní menšinu.

V úvodu vystoupil ředitel odboru LEADER chorvatského Ministerstva zemědělství Ivan Ciprijan, který nás přivítal a sdělil několik informací ohledně LEADERu v Chorvatsku.

Následovala prezentace zástupců z ČR – Mgr. Ing. Romana Hakena a Mgr. Gustava Charouzka, kteří se ve své prezentaci zaměřili na roli MAS v ČR, informovali o počtu MAS v ČR (178), o tom, že MAS zastřešuje Národní síť MAS (dále jen NS MAS), která zakládá i vlastní pracovní skupiny (Mezinárodní spolupráce, Vzdělávání aj.), že mezi další role MAS v jejich území patří také místní akční plány vzdělávání, komunitní plány sociálních služeb aj.

Ze strany chorvatských zástupců zazněla celá řada dotazů především k oblasti fungování a systému financování MAS ČR. Zástupci se zajímali o financování MAS, kolik mají zaměstnanců, jaká je role NS MAS ČR v procesu koordinace regionální a národní úrovně, jak funguje podpora farmářů v ČR přes Leader, zda je výhoda nebo nevýhoda mít uskupení MAS a NS MAS ČR zvláště, zda je možná kooperace/spolupráce s ČR i přesto, že tyto neziskové organizace mají rozdílné podmínky apod.

Zástupci národní sítě HMRR Ivana Laginja (Chorvatská síť pro rozvoj venkova) a Milan Medić za LHM (Chorvatská síť LEADER) se ujali dalšího slova v rámci programu www.hmrr.hr/hr/naslovna, www.lmh.hr. Uvedli, že HMRR byla založena 2007 a v současnosti startují aktivity spolupráce. V programovacím období 2007-13 nebyly úplně jasné definice pro LAG a k dispozici bylo 68mil. EUR pro všechny LAG (3%); LAG mají možnost čerpat ze dvou fondů (rural development, fishery fund). Stejně tak, jako v České republice SZIF, tak i v Chorvatsku funguje platební agentura, která se podílí na tvorbě dokumentů, pravidel, formulářů. Nyní jsou v procesu změny strategií místního rozvoje a mají zájem o snížení počtu opatření/operací.

Další vystoupení v programu měl ředitel ekonomického odboru Velvyslanectví ČR v Chorvatsku Dr. Petr Kašička, který představil činnost a sdělil, že jsou jakékoliv spolupráci či pomoci pro MAS/LAG nakloněni. Na velvyslanectví působí v podstatě jako obchodní rada, propojuje byznys, státní organizace i neziskové organizace, komunikuje s různými společnostmi ohledně poskytnutí informací či jiných podpor, může poskytnout tedy „informační kanál“ či propojení na různé osoby, společnosti aj.

Za Českou besedu vystoupil Jiří Bahník, který ve své prezentaci představil krátce historii, činnosti a možnosti propojení s českými MAS www.ceska-beseda-zg.hr. Zmínil, že česká a slovenská menšina má své zastoupení v chorvatském parlamentu, poslancem Vladimírem Bílkem. Finance na činnost České besedy v Chorvatsku proudí m.j. ze státního rozpočtu, kulturního programu Rada pro národnostní menšiny. Jedním s plánů je zapojení do multikulturních evropských projektů a spoluprací s ČR v oblastech zachování tradic, tradičních výrobků aj.

Po tomto vystoupení byla konference oficiálně ukončena a následovala debata ve skupinkách, výměna kontaktů, dotazy aj. Po obědě jsme se přemístili do městečka Novi Marof, kde nás přivítali zástupci LAG PRIZAG www.lag-prizag.hr. Byla představena LAG, její území, základní body v rámci strategie i oblasti zájmu. Některé z realizovaných projektů byly např. projekt SMUG EU "Malé obce proti projektu euroskepticismu", kde byla vedoucím partnerem projektu je LAG PRIZAG; projekt Jednota v rozmanitosti; projekt Prigorsko – Zagorski Sejem (9 let tradice pořádání) s cílem prezentovat kulturní, historickou, turistickou, gastronomickou nabídku celé oblasti LAG. Velký důraz dává LAG na oblast zachování tradic, řemesel, tradičních výrobků aj.

Zrealizované projekty přes LAG Zrinskagora – Turopolje byly představeny Anamarijou Grčević www.lag-zrinskagora-turopolje.hr. Jednalo se především o projekty z oblasti vzdělávání.

Následovala návštěva jednoho z místních podniků – rodinné farmy Jakopovic www.opg-jakopovic.hr. Farma je průkopníkem v oboru organické kosmetiky v Chorvatsku. Farma, byla založena s myšlenkou zpracování bylinek a produkuje řadu produktů - výrobky z vlastní výroby, které jsou přirozeně pěstované a zpracovávají 100% v režimu eko (EKOCERTIFIKÁT). Farma má celou řadu dodavatelsko-odběratelských vztahů v regionu i za hranicemi, dodávají např. do obchodů s regionálními výrobky, obchodů se suvenýry, do různých turistických destinací, d do hotelů, wellness center. Jsou první se

sortimentem produktů v Chorvatsku, kteří obdrželi označení ECO kosmetika.

V místě farmy byl představen i projekt podpořený z prostředků PRV - Investice do pořízení strojů a zařízení pro zvýšení výrobních kapacit OPG Jakopović. V rámci projektu bylo pořízeno destilovací zařízení pro výrobu esenciových olejů, pásové dopravníky a tiskárny pro označování obalů. Žadatel současně spadá do kategorie mladý začínající zemědělec, což ovlivnilo i výši poskytnuté dotace. Realizací projektu došlo ke zvýšení konkurenceschopnosti farmy a zvýšení možností odbytových cest na regionálních, celostátních i mezinárodních trzích.

Program byl ukončen večer příjezdem do Hraščina - Vinski vrch www.bolfanvinskivrh.hr/. Místo, které spadá do největšího vinařství v této části Chorvatska, je v mnoha ohledech výjimečné. Jak říkají sami majitelé, hostům poskytují něco víc. Jejich výroba je v režimu EKO a získali za své výrobky řadu ocenění. Jejich příběh sahá až do začátku druhého století, kdy se vinařské kopce, kde se dnes vinařství nachází, dostaly do oblíbených destinací římských vojáků, kteří sem přišli hledat občerstvení. V současnosti provozují na Vinském vrchu restauraci a pronajímají pět pokojů. Místem prochází také turisticky značené trasy a místo patří k vyhledávaným místům.

Zpracovala: Ing. Lucie Sýsová

Dne: 21. srpna 2019

